יש אוסרים ויש מתירים: ג המסנן מים או שאר משקים והיו בו תולעים או יבחושין או יתושין · אף על פי שחזרו לתוכו אסורים · שכבר פירשו · לפיכך משקה שדרך ליגדל בו תולעים וכיוצא בהן אין לסננו בקבנ"ז וקשים בלילה · ק שמא יחזרו ויפלו לתוך הכלי ויבא לשתותן: (הגה) אבל מותר לסנן דרך בגד או מסננת שהרי לא יוכלו ליפול דרך שם אל תוך פ טקה ע וכן מותר לערות השמן ס מכלי אל כלי הואיל והם תמיד שם המסקה ס יגו רביתייהו: (נ"י) ד תולעים הגדלים בפירות בתלוש מותרים שלא אסרה תורה אלא שרץ השורץ על הארץ · במה דברים אמורים שלא פירשו מן הפרי · אבל פירשו מן הפרי אפי' לא רגיינו לארץ שא שמת באויר קודם שהגיע לארץ ואפי לא פירש כולו מהפרי שא מקצתו או שלא פירש אלא על גבי הפרי או על גבי הגרעין שבתוכו · יז או

אסיר וכן תולעים שבמים שבכלים ושבבורות לקודייהו לא מסתרו אף שמוקה לאכלם אלא דוקא כשהם במים וכן מדוקדק בלשון הר"ס בס"ב שכתב פירש נדבכי החבית והוא וכו' לתוך המים מותר ע"כ · ומשמע מזה וכפל כא לאו הכי · אסיר · וזה דגרסינן לאיסורא יבחושין שסיננן הייכו אף בשקורו לגוין שסבר דאי לא תאי איריא סינן אפילו לא סינן נמי וכת"ש הר"ן ס · וכן מבואר בספ' התרומה וספמ"ג הוא: ז יש אוסרים ויש מתירי' נדיך 'כדר כמאן הלכתא והיכי פסקינן · דה דזה פלוגתא דתנאי בכולי תלמוד אי דרשינן קראי ברבויי ומיעוטי או בכללי ופרטי ומקס פלוגת' דר' ורבנן בפ' ב' מינין ובפרק נגמר הדין וק"ל כוותייהו דרבנן דדרשי כל התור' בכללי ופרטי וכן בריש פרק בכל מערבין מייתינן פלוגתא בהך מילתא גבי מה שניקח בכסף מעשר וקיימא לן כמאן דדריש התם מה הפרט מפורש פרי מפרי וגדולי קרקע אף כל פרי מפרי וגדולי קרקע והיינו התם דמרבינן עופות משום דקסבר כללא בתרא דווקא והכי קיימא לן משום דסוגיין דש"ס כר"פ מרונה ובס' ב' מינין הכי אולא וכן דעת הרמב"ם בפר' ז' מה' מעשר שני שהרי אפילו ביצים כתב הרב שם שנקחים בכסף מעשר כ"ש עופות וכן בפרק הגוזל בתרא קי"ל כרבנן דהגוזל שדה ושטפה נהר אומר לו הרי שלך לפניך משום דדרשינן כללי ופרטי כדאיתא התם וכן בפ"ק דקידושין גבי מרצע ובפר' הקומץ רבה גבי חגורה הויא פלוגתא דרבי ור"י בר יהודה אי דרשינן קראי ברבויי ומיעוטי או בכללי ופרטי וק"ל כוותיה דרבי דדריש כללי ופרטי ומכריע של מתכת דוקא דהלכה כרבי מחבירו וכן דעת הרמב"ם בכל זה ואין ספק נוה שזה הפסק מקור והדור וכולי תלמוד הכי רהיט ואזיל דדרשינן בכל התורה כללי ופרטי אלא שיש לי קושיא חזקה במכין זה מהא דאמרינן בפ"ג דשבועות ר' ישמעאל אומר אינו חייב אלא על העתיד לבוא שנאמר או להרע או להיטיב אמר ליה רבי עקיבא א"כ אין לי אלא דברים שיש בהן הרעה והטבה דברים שאין בהם הרעה והטבה מנין א"ל מריבוי הכתוב · א"ל אם ריבה הכתוב לכך · ריבה הכתוב לכך · ובגמר' שפיר קא"ל ר"ע לר"י אמר רבי יוחנן ר' ישמעאל ששימש את רבי נחוניא בן הקנה שהיה דורש את כל התורה כולה בכלל ופרט איהו נמי דורש בכלל ופרט · ר"ע ששימש את נחום איש גם זו שהי' דורש את כל התור' בריב' ומיעט איהו נמי דורש ריב' וקיימא ר"ע דדריש רבויי ומיעוטי דתניא או נפש כי תשבע ריבה · להרע או להיטיב מיעט · לכל אשר יבטא האדם חזר וריבה · ריבה ומיעט וריבה · ריבה הכל · מאי ריבה · ריבה כל מילי · ומאי מיעט · מיעט דבר מצוה · ורבי ישמעאל דריש כלל ופרט כו' והא מסתמא דק"ל כוותיה דר"ע הדא דהלכה כר"ע מחבירו · ועוד דגרסינן התם אתמר שבוע' שזרק פלוני צרור ליס ושלא זרק רב אמר חייב ושמואל אמר פטור ואסקינא התם דרב כר"ע וק"ל כוותיה דרב באיסורי וכן פסק הרמב"ם כר"ע בחמישי מהל' שבועות · בהגה דהכא ק"ל כר"ע דדריש כל התורה בריבה ומיעט ובעלמא ק"ל כמאן דדריש בכלל ופרט · ובתוס' כתבו וז"ל רב דאמר כרבי עקיבא הקשה הר"ר עזרא דהשתא רב דריש רבויי ומיעוטי ובהגוזל קמא סבר רב כר"מ דאמר אומרים הפבבים הרי שלך לפניך ומאן דאית ליה דעבדים כמקרקעי דריש כללי ופרטי כדאמרם לקמן בפרק שבועת הפקדון ובהגוזל בתרא · וי"ל דאית ליה שום מיעוט דממעט עבדים כדפריש' לעיל בפ"ק ע"כ ועיין בדבריהם בפ"ק דף ד' ע"ב ד"ה ר"ע כו' ובפ"ק דמציעא דף ד' ע"ב ד"ה אין נשבעין כו' ע"ש · ודבריהם אלו אינם מעלים ארוכה לדידן דהא ק"ל כוותיה דרב וכר"ע דדריש רבויי ומיעוטי ובכל התורה כולה בעלמא דרשינן כללי ופרטי וצ"ל לדעת הרב ז"ל דק"ל כוותיה דר"ע בהא ולאו מטעמיה משום דדרשינן בכל התורה רבויי ומיעוטי · אלא דאף על גב דבעלמא דרשינן כללי ופרטי שאני הכא דכתיב גבי שבועת ביטוי לכל אשר יבטא האדם · ומילת לכל ריבויא הוא ואע"ג דגבי מעשר כתיב ובכל אשר תשאלך נפשך ודרשינן ליה בכללי ופרטי בריש פרק בכל מערבין וכדכתיבנא לעיל הא אמרינן בריש פרק מרובה בכל כללא כל ריבויא הוא וה"נ יש לנו לומר לכל ריבויא ולכל לחוד ובכל לחוד ואף לשינויא דאיתא התם דכל כללא הוא י"ל דכל לחוד ולכל לחוד וכ"ש א"כ מאי דוחקי' למימר דר"ע ס"ל בעלמא דדרשינן ריבה ומיעט דילמא בעלמא דריש כלל ופרט ושאני התם דכתיב לכל וי"ל קרא דמליסכא דברייתא לא משמע דמפיק ליה ממילת לכל אלא משום דדריש קראי בריבה ומיעט ועוד הייכו דקאמר ר"י ר"ע ששימש את נחום איש גם זו שהיה דורש את כל התורה בריבה ומיעט איהו נמי דורש ריבה ומיעט · כלומר שלע"ם שלא יש הכרח קוסך סבור ר"ע בעלמא דדרשינן ריבה ומיעט · ק"מ מדשימש את נחום איש גם זו וכוא היה דורש את כל התור' בריבה ומיעט מסתמא ר"ע תלמידו קאי בשטתיה · וא"ם א"כ בפ"ק דשבועות דקשיא לן מכי מתניתין לא רבי ישמעאל ולא ר"ע · אי ר"י האומר אינו חייב אלא על העתיד לבוא · כלומר ומתניתין קתני שבועות שתים שהן ארבע דהיינו לשעבר · אי ר"ע האמר על העלם טומאה הוא חייב ואינו חייב על העלם מקדש · כלומר ומתניתין קתני ידיעות הטומאה שתים שהן ארבע דהיינו העלם מקדש נ"כ ומסיק דרבי דדריש כללי ופרטי בע"כ קשיא שבועות · כלומר דלאסבי סבר כר"ע דהא איהו דריש ריבוי ומיעוטי · אלא כשבועות כסיב אלינא דר"ע וליה לא ס"ל ואם איתא ליתא דס"ל כוותיה ולאו מטעמיה אלא משום דכתיב לכל וכדפרישית · וצ"ל דס"ל להך סוגיא דכל כללא הוא וה"ה ללכל אבל לסוגיא דריש מרובה דמפלגינן בין בכל לכל ה"נ מפלגי' בין בכל ללכל א"כ אפשר דסבירא סוגיא דשבועו' כוית דקיה בעלמא לשיטתיה דמקשן · ועוד דהא בספ' ב' מינין פרכינן דלר"א דדרי' מיעט וריבה פרט וכלל ופרט מאי איכא ליה אלמא דמאן דדריש כל התורה במיעט וריבה דריש בכלל ופרט נמי היכא דמסתבר ליה וקבל הכ' מדות א"כ אפשר נמי דמאן דדריש כל התורה בכלל ופרט קיבל הכא לדרוש בריבה ומיעט ודלא כהתוספות שכתבו דרבנן לא דרשי בשום דוכתא מיעט וריבה וזהו מה שנ"ל לדחוק בזה וכל זה איננו שוה לי ועדיין צ"ע:

ומעתה אבא להכריע בס"ד לענין כדון שלפנינו דהויא פלוגתא דתנאי בספא"ט דתנא דבי רב סבור דבכל מקום שאתה מוצא שני כללות הסמוכים זה לזה הטל פרט ביניהם ודונם בכלל ופרט וכלל ומה הפרט מפורש מים נובעים אף כל מים נובעים ורבי קריכין ובעיכין לאיסורא מכלל שאם הם קריכים ובעיכים שהם מושכים ואינם נובעים שמותרים ותנא דבי ר' ישמעאל היכא דאיכא שתי כללות הסמוכים זה לזה דריש להו בריבה ומיעט ורבי קריכין ונע בין אף שאינם נובעים כיון שמושכים אסורים · והרמב"ם והרשב"א פסקו כתנא דבי רבי ישמעאל לחומרא · וכן נראה דעת הט"ו וכן דעת מהרש"ל · אבל הרא"ש פסק כתנא דבי רב לקולא · וכן דעת רש"י לדינא וכן דעת רבי' ירוחם וכן פסק מהר"ס מלובלין בתשו' בסי' כ"ה בלא טעם וראיה ע"ש · ולי נראה להכריע נדבריהם דתנן בפרק יש בכור אין פודין לא בעבדים ולא בשטרות ולא בקרקעות ובגמרא מתניתין דלא כרבי דתניא רבי אומר בכל פודין בכור אדם חוץ מן השטרות מ"ט דרבי דריש רבויי ומיעוטי ופדויו מבן חדש ריבה · בערכך כסף חמשת שקלים מיעט · תפדה ריבה · ריבה ומיעט וריבה · ריבה הכל · מאי רבי רבי כל מילי ומאי מיעט מיעט שטרות ורבנן דרשי כלל ופרט כו' ופרכינן והא רבי כללי ופרטי דריש ומשני בעלמא רבי כללי ופרטי דריש והכא כדתנא דבי רבי ישמעאל דתנא דבי רבי ישמעאל במים במים שני פעמים אין זה כלל ופרט אלא ריבה ומיעט · ורבנן כדאמרי במערבא כל מקום שאתה מוצא שני כללות הסמוכים זה לזה הטל פרט ביניהם ודונם בכלל ופרט ואין ספק דק"ל כסתם מתניתין וכן פסק הרמב"ם בפרק י"א מהלכות ביכורים וכיון דרבנן דרשי שתי כללות הסמוכים בכלל ופרט שמעינן דהלכה כתנא דבי רב ודלא כפסק הרמב"ם שפסק גבי קריכין שאינן נובעין לאיסורא כתנא דבי רבי ישמעאל שאינו מקור ונם פסקיו סתרי אהדדי וצ"ל דס"ל דסתם מתניתין לעולם דריש שתי כללות הסמוכות בריבה ומיעט אלא דאית ליה שום מיעוט למעט עבדים וקרקעו' וכמ"ש לעיל בשם התוספות ואין זה במשמעות הסוגיא דבכורות ולכן העיקר כדברי הרא"ש וכדכתיבנא והכי נקטינן: ח שמא יחזרו כו' ליסנא דגמרא הוי דילמא פריש לשיל מכבייה' והדר נפיל לכסא וה"נ נ"ל דה"ק שמא יפרשו ויחזרו ומשמע ודאי שאף אם עבר וסינן אסור משום דהוי מידי דשכיח טובא שיפרוש התולעת לקסמים ושיחזור ליפול לתוך הכלי · ועיין מ"ש בס"ק ד':

ט וכן מותר כו' · כתב המחבר בב"ה בשם רבי' ירוחם קושן שיש בו תולעי' אם פירשו לאויר נקרא פירשו אבל מן הקושן לתבשיל לא הוי פירשו ומותרים ע"כ ומסתברא דאף בתבשיל נמי מיירי ואף אם פורש ממקום למקום במאכל עצמו הייכו רביתיה וש"ד אבל אם פורש מן המאכל לחוץ אף בדופני הכלי מכפנים אסור דלאו הייכו רביתיה ולפי זה אין לאכול תבשיל ביום דפוי אם פריש אבל בלילה אסיר · ומסתברא דלילה כעין יומא ו כאבוקה או נרות הרבה דס"ד · ועיין מ"ש לעיל בס"ק ד' ולקמן בסי' ק ט: י אלא שמת באויר כו' ואפי' לא פירש כולו מהפרי כו' · לשון י' רב יוסף פרשה ומתה מהו מקנתה והו לאויר העולם מהו · תיקו · ירוחם כתב פירשה מקנתה ע"ג קרקע וכן הוא בהרא"ש ולאו למימרא דס"ל דנפרשה מקנתה לאויר שמותרת אלא משום דבש"ס בשאלה שאלה פירשה מקנתה מאי בעיא דלאויר העולם וע"כ איכו אלא ע"ג קרקע כמשך אחר זה רבי' ירוחם ז"ל ונקטיה בפירש' ע"ג קרקע אבל לבתר דאיבעיא לן לאויר העולם אי כקרקע דמי או לא פשיטא דאפילו אם פירש · מקנתה לאויר העולם אסירא מספק · כי היכי דפירש

מקנתה

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ביניים ע"כ ויפה תמיה שבאמת בפשט דבריהם הכי משמע ובב"ח כתב דיש להם הוצאה אחת שכתב הטור לאו דוקא אלא ר"ל דמכירים זה את זה ודחוק הוא שהפוסק הו"ל לפרש ואפשר שהטור הוקשה לו לשיטתו למה הוזכר לשון תפיסה דהיינו הוצאה כברייתא. והו"ל למתני ולא אסרו אלא במכירין ולפיכך כתב ז"ל דהא דאקפידו תפיסה אחת ס"ד הייני לומר דא"א שבכל תלוי בהוצאה בין מכירין בין שאינן מכירין ושכנין אלא כעין תפיסה אחת דהיינו שמכירין זה את זה ויש להם הוצאה אחת ואי בלא היכר ביניהם איירי מאי איריא שיש להם הוצאה אחת אפילו שלא יהיה להם הוצאה אחת אסור אלא איירי כשיש היכר ביניהם ואעפ"כ כיון שיש להם הוצאה אחת לא חשבינן ליה להיכר שפסק ביניהם והיכא דבשאין להם הוצאה א' שיש להם היתר ע"י היכר. ומיהו לענין דינא העיקר כפסק המחבר דאפילו יש להם הוצאה אחת מהני היכר וכן דעת האחרונים ז"ל: **ה** כלי שנותנין עליו כו' והב"ח פסק דאם נותנין מתכו לא הוי היכר אע"פ שאין דרכו להיות על השולחן ואינו מקור אלא העיקר כדברי ההגה וכן דעת הרב נב"י: **ו** אם נתנו שם מנורה כו' פי' כשאין דרכה להיות שם. הא לאו הכי לא הוי היכר וכ"כ ז"ל: **ז** משום שמאכל נדבק בכלי כו' לפי זה אף שם אכסנאים וכב' שולחנות אסיר וברור הוא. וכ"כ האחרונים ז"ל:

פט א אפי' של חיה ועוף כו' הרמב"ם והרא"ה מתירין לאכול חיה ועוף ואח"כ גבינה בלא קנוח ובלא נטילה והעיקר כפסק המחבר להחמיר והכי משמע מהא דאמרינן בספ' הזוהר בסוף פרש' משפטים רבי ייסא שרא לאכלא לתרנגולא בגבינה וקל:א אמר ר"ש אסיר נך ולא יהיב אלים פתח לזיניה גיסין ומיהו אפשר דקאמר רבי ייסא שרא לאכליהו כחדא ולסברת ר"י הגלילי א"כ אפשר דר' ייסא שמוזכר בזוהר איהו גופיה הוי ר"י הגלילי וא"ל ר"ש אסיר ואנה"כ דכל חד וחד לחודיה שרי אפילו עוף תחילה. ומיהו מתני' דייקא דלא כוותייהו דקתני העוף עולה עם הגבינה על השולחן דמשמע שאוכל גבינה תחילה ואח"כ עוף ואע"ג דמתני' לא נקיט שלא לשכין הפלאה מ"מ ה"מ למתני קדא דאית ביה תרתי וליתני הכי הגבינה עולה עם העוף על השולחן אלא משמע כדאמרן: **ב** עד שישהא כו' כתב הטור וז"ל ובעוף כו' שעות אפילו אין בשר בין השינים אסור לפי שהבשר מוציא שומן ומושך טעם עד זמן ארוך ולפ"ז הטעם אם לא אכלו אלא שלעסו לתינוק אין צריך להמתין דכיון שלא אכלו אינו מוציא טעם. והרמב"ם כתב טעם לשניים משום בשר שבשיניים ולפי דבריו לאחר ששהה כשיעור מותר אפילו נשאר

הכלי שנותנין מתכו ובלאו הכי אין דרכו להיות על השולחן הוי היכר אע"פ שמותי יין הכלי (ב"י בא"ח סי' רע"ג) וכל שכן ו אם נתנו שם מנורה או שאר דברים שעל השולחן דהוי היכר ניכר וזהירים שלא לשתות מכלי אחד ז משום שמאכל נדבק בכלי (הגה אשירי) וכל שכן שלא יאכלו מפת אחד וכן נוהגין ליקח כלי של מלח לכל אחד בפני עצמו כי לפעמים טובלים במלח ונשארו שיורי מאכל במלח:

פט שלא לאכול גבינה אחר בשרי. ובו ד' סעיפים

א אכל בשר [א] אפילו של חיה ועוף לא יאכל גבינה אחריו [ב] עד שישהה שש שעות ואפילו אם שהה כשיעור אם יש בשר בין השינים [ג] צריך להסירו והלועס לתינוק צריך להמתין: (הגה) ואם מצא אחר כך בשר בין השינים ומסירו [ד] צריך להדיח פיו קודם שיאכל הגבינה (הר"ן) ויש אומרין דאין צריכין להמתין שש שעות רק מיד אם סלק [ה] ובירך ברכת המזון מותר ע"י קינוח והדחה (מרדכי פ' כ"ה והגהו' אשירי והגה מיימוני פ"ט דמ"א) והמנהג הפשוט במדינות אלו [ו] להמתין אחר אכילת בשר שעה אחת ואוכלין אח"כ גבינה מיהו צריכים לברך ג"כ ברכת המזון אחר הבשר (ע"פ בארוך והגהות ש"ד) דאז הוי כסעודה אחרת דמותר לאכול לדברי המקילין אבל בלא ברכת המזון לא מהני המתנת שעה ואין חלוק אם ממתין השעה קודם ברכת המזון או אחר כך. ואם מצא בשר בין שיניו אחר השעה [ז] צריך לנקרו ולהסירו ויש אומרים דאין לברך ברכת המזון על מנת לאכול גבינה (ארוך בשם מהר"ח) אבל אין נזהרין בזה. ויש מדקדקים להמתין שש שעות אחר אכילת בשר לגבינה. וכן נכון לעשות:

ב אכל גבינה [ח] מותר לאכול אחריו בשר מיד. ובלבד שיעיין ידיו שלא יהא שום דבר מהגבינה נדבק בהם. [ט] ואם היה בלילה שאינו יכול לעיין אותם היטב [י] צריך לרחצם [יא] וצריך לקנח פיו ולהדיחו. והקינוח הוא שילעוס פת ויקנח בו פיו יפה וכן בכל דבר שירצה [יב] חוץ מקימחא ותמרי וירקא לפי שהם נדבקים בחניכים (פי' מקום למעלה מבית הבליעה קרוב לשינים) ואין מקנחים יפה [יג] ואח"כ ידיח פיו במים או ביין. במה דברים אמורים. [יד] בבשר בהמה וחיה. אבל אם בא לאכול בשר עוף אחר גבינה [טו] אינו

בשר בין השיניים והלועס לתינוק צריך להמתין ע"כ. ולדעתי מ"ם שלדעת הרב ז"ל אף אם נשאר בשר בין השיניים לאחר שש שעות מותר ליתא דלא גרע דבשר שבין השיניים מתעכלת בשש שעות. ועוד דאמרינן בגמ' א"ל רב אחא לרב חסדא בשר שבין השינים מהו קרי עליה הבשר עודנו בין שיניהם כלומר דאכתי מיקרי בשר ואי בתוך שש שעות מאי קא מבעייא ליה. הא כתנא קאמר רב חסדא אכל בשר אסור לאכול גבינה ולא קמפליג בין איכא בשר לבין השינים או ליכא. אלא משמע דלאחר שש שעות מיבעייא ליה ופשיט ליה דמיקרי בשר. וכ"כ הרא"ש בפסקיו. ולכן נראה שהרב כתב שצריך שש שעות מפני הבשר שבין השינים שאינו סר בקינוח. כלומר שלא הצריכו חכמים אלא אחר גבינה מפני שקצת טעם שנשאר בפה סגי ליה בקנוח משא"כ בבשר שנכנס בשינים ולא הצריכו חכמים בקטיטה בשינים משום דילמא לא יקנח יפה יפה ולפיכך נתנו חכמים שיעור שש שעות דמסתמא מה שנשאר בין השינים יצא לחוץ מעט מעט ומסירו ולאחר שיעור זה לא חיישינן שנשאר בשר בשינים ואת"ל שנשאר לא חיישינן שיהא קודם לפיו בעוד שאוכל גבינה. אבל אם מוצא בשר בין השינים אף לאחר שש שעות אסור ודאי דבשר הוי וצריך להסירו אף לדעת הרמב"ם. וכבר פסק המחבר להחמיר בכל זה ועיקר: **ג** צריך להסירו כו' כתב הר"ן דאין צריך שהייה שש שעות מאותו זמן שמסירו אלא מאכילה. וכתב בת"ק כלל ע"ו דה"ה לענין המנהג בהמתנת שעה: **ד** צריך להדיח פיו הר"ן כתב שצריך קנוח פה ולא הזכיר הדחת פה משום דלדידיה לא הוזכרה הדחת פה בש"ס אבל לדידן דבעי הדחת פה וכדלקמן ה"ה הכא ומיהו ההגה קיצר דמשמע דבעי נמי קינוח וכ"כ הש"ך: **ה** ובירך ברכת המזון כו' כתב הש"ך דה"ה שאם אכל בשר בלא סעודה שצריך לברך ברכה אחרונה מקודם: **ו** להמתין אחר אכילת הבשר שעה אחת כו' מנהג זה נמשך לפי ספ' הזוהר דאיתא התם בס' פרש' משפטים דסכנה דכל מאן דאכיל האי מיכלא דאתחבר כחדא או בשעתא חדא או בסעודתא חדא כו' כלומר דבשעה אחת אף שאוכלו בב' סעודות או בסעודה אחת אף ששהה כל היום ואכל דברים אחרים בינתיים ויש מהאכילת בשר לגבינה שש שעות אפ"ה אסיר. שמעינן מהכא חומרא וקולא. חומרא דמשמע דאף בשר אחר גבינה אסירא בשעתא חדא או בסעודתא חדא. וקולא דגבינה אחר בשר שרייא לאחר שעה ואינו בסעודה אחת. ולענין דינא נקטינן כדברי המחבר שלא לאכול גבינה אחר בשר עד שישהה שש שעות ומיהו לאו דוקא שש שעות כגון בחורף שהימים קצרים כל שאכל בשר בשחר מותר לאכול גבינה בסעודת הצהרים. וכן אם אכל בשר בפני היום מותר לאכול בערבית אע"ג דליכא בין אכילה לאכילה אלא כמו ד' שעות בקירוב וזה דבר מוסכם לכ"ע דהא לשון הגמ' הוי בהא סעודתא הוא דלא אכילנא לסעודתא אחריתא אכילנא משמע דמסעודה לסעודה ש"ד ולא קמפליג בין ימים קצרים לימים ארוכים אלא משמע כדכתי'. ולאכול בשר אחר גבינה יש להחמיר כס' הזוהר ואין לאכול אלא בשתי סעודות ואחר שהה' שעה אחת. ומיהו בסעודה אחת מעיקר הדין לא מהני לאכול גבינה אחר הבשר אף שעברו ו' שעות מאכילת הבשר וכ"כ מהרש"ל ושאר אחרונים. וכן מדוקדק כלשון ס' הזוהר ועיקר: **ז** צריך לנקרו כו' וכבר כתבתי בס"ק ד' דצריך הדחה וקינוח הפה. ומיהו אם לא מצא בשר בין שיניו אף לנוהגים להמתין שעה אחת סגי בלא קנוח והדחה וה"ה בהגה לעיל שאם סילק ובירך מותר ע"י קינוח והדחה דמשמע דקנוח והדחה מיהא בעי היינו אם בא לאכול מיד אחר שסילק ובירך וכ"כ הש"ך: **ח** מותר לאכול אחריו בשר מיד כו' כבר כתבתי בס"ק ו' שאין ראוי לעשות כן ע"ש: **ט** ואם היה בלילה כו' ומסתברא שאם יש נר יפה כעין אבוקה אין צריך נטילה וכ"כ רבי' ירוחם ומהרש"ל ויש סמך לזה מהא דאמרינן בפ' בתרא דיומא למדה תורה דרך ארץ שלא יאכל אדם בשר אלא בלילה ואקשינן והאמר אביי האי מאן דאית ליה סעודתא לא ליכליה אלא ביממא ומשני' דכעין יממא קאמר דהיינו לאור האבוקה אלמא דאבוקה בלילה הוי כיממא. ומיהו כתב הטור בשם הר"ף שיש לרחצם אף ביום לפי שלפעמים הגבינה שמינה ונדבקת בקלוקית הידים ולאו אדעתיה ומ"מ מסתברא דאוכל במגריפה בין ביום ובין בלילה אין צריך נטילה: **י** צריך לרחצם כו' כתב הב"י בא"ח סי' קע"ג וז"ל כתו' בס' א"ח בשם הרא"ב"ד כל הדברים הנוהגים באחרונים נוהגים באמצעיים בין להקל בין להחמיר חוץ משפשוף בגופו או בכותל או בהיסח הדעת שפוסלים באמצעיים ואינם פוסלים באחרונים מפני שעדין רוצה לאכול וידיו צריכים שימור וחוץ מניגוב הידים שאף האמצעים צריכין ניגוב כראשונים וחוץ משאר משקים שאינם כשרים לאמצעיים מפני שהן שמני' ונקיים ואינם מנקים את השומן ואת המאכל עכ"ל. ואין דבריו נראין לי דכיון שמים אחרונים נוטלין בכל מיני משקין כמ"ש בא"ח בסי' קפ"א משמע שמעבירין לחלוקית המאכל וכ"כ מהרש"ל ויפה כיון. גם מסתברא לי שאין ללמוד מדין מים אחרונים לאמידי דפסיל התם משום שאינו מעביר הזוהמא דהיינו שאין נוטלין בחמין שהיד סולדת בהם וכן א"צ ליטול אלא עד פרק שני של אצבעות וכן צריך שישפיל ראשי אצבעותיו למטה אבל מ"מ בסי' קפ"א שמים אחרונים אין נוטלין ע"ג קרקע אלא בכלי מה טעם יש ומה שייך דין זה למים אמצעיים וכ"כ הרשב"א מים אמצעיים נוטלין בין בכלי בין שלא בכלי הביאו הב"י בסי' קע"ג וגם מדבריו שם משמע שדעתו שנוטלים בכל מיני משקים וכדכתיבנא וכן עיקר: **יא** וצריך לקנח פיו כו' ומיהו א"צ לדקדק בקנוח פה והדחה שלא יהיה מהם שירבה יקדים וכ"כ ז"ל: **יב** חוץ מקימחא כו' פשוט בש"ס ופוסקי' דבכל קימחא לא הוי קינוח ומ"ש בטא"ם חוץ מקמחא דשערי הוא ט"ס וכמ"ש הש"ך: **יג** ואח"כ ידיח פיו כו' לאו דוקא דה"ה אם מקדי' ההדחה: **יד** בבשר בהמה וחיה כו' ואע"ג דחיה מדרבנן כיון שבפרס דומה לשל

בהמה

[illegible]

[ז] ומשערים זה באומר יפה ורואין אותו כאילו הוא בעין · אבל מה שכלה ואבד מהמת האור אינו מצטרף שזה כלה לגמרי : **ה** [ח] אין מבטלין איסור לכתחלה [ט] ואפילו נפל לתוך היתר שאין בו שיעור לבטלו אין מוסיפין עליו היתר כדי לבטלו : [י] עבר ובטלו או שריבה עליו [יא] אם [יב] בשוגג מותר · ואם במזיד [יג] אסור למבטל עצמו אם הוא שלו וכן למי שנתבטל בשבילו [יד] (ואסורים

הכל לפי כובד האיסור וקלות ההיתר או איפכא הכל באומד יפה טוב ונכון אבל לא לסמוך לעולם על המשקל לגמרי טוב אינו כלום וכמ"ש · וטוב ראיתי גם לבעל ל"ח בפ' ג"ה סי' ק"נ שכתב נ"כ כדברי שטועים המשערים ע"י משקל ע"ש **כתב** הרא"ה בב"ה דף כ"ו וז"ל והוי יודע דכי משערינן ברוטב רואין כיצד ומתנה שלו שהו' רביעי' לוג לכזית והילכך צריך משער' כיצד רוטב לבטל כזית חלב שבפ"ל בו ע"כ · וכבר חלקו עליו הרשב"א שבת"ה והר"ן בפ' ג"ה וכן דעת בעל האיסור דכו' רוטב שני לבטל כזית בשר והכי מוכח מש"ס בסמוך בענין הכחל וכן עמ"א דבר :

ז ומשערים זה באומד יפה כתב מהרש"ל כי אין לעמוד על שורש הדבר וכמה פעמים יבוא קלקול מזה אלא לעולם משערין כמו שנא לפניכו ואעפ"י שאין זה מעיק' דינא דנמ' ראוי להורות כך אם לא בשעת הדחק :

ח אין מבטלין כו' לדעת התוספו' הוי מדרבנן ולדעת הרא"ב"ד אסור מדאורייתא וכמ"ש הר"ן בפ' ג"ה בשמעתתא דזרוע בשלה והרשב"א בתה"א בית ד' ריש שער ג' ע"ש וכן מוכח דעת הרמב"ם שכתב בפ' ט"ו וז"ל אסור לבטל איסורין של תורה לכתחלה ואם בטל הרי זה מותר ואעפ"י כן קנסו אותו חכמים ואסרו הכל ע"כ הכה משמע ודאי מלשונו שאסור מן התור' לבטל איסורין אלא שאם ביטל ה"ז מותר ומדרבנן קנסו ואסרו הכל ונראה להביא סיוע לסברת התוספו' מדקתני במס' תרומות מגור' שפיכה מתכה תרומה אין מחייבין אותו להיו' יושב ומלקט אחת אחת אלא מכבד כדרכו ונותן לתוכה חולין · וכן חבית של שמן של תרומ' שנשפכה כו' ונהי נמי דבכה"ג ודאי לא אסיר מן התורה לבטולי כיון שאין כונתו לבטל האיסור ליהנות ממנו וכמ"ש בס"ס ס"ד מ"מ אם איתא דביטול האיסורין אסיר מן התורה מדרבנן מיהא הכי מקילינן כולי האי אלא משמע דהוי מדרבנן ומ"ה הקילו בביטול האיסורין ולא אטרחוהו רבנן במידי שאין דרכן של בני אדם ללקט ולטפח ומיהו לכ"ע שרי בדיעבד אם עבר וביטל ודלא כתשו' הריב"ש בזה וכתבתיו בארוכה בס"ס ס"ד ע"ש · ועיין מ"ש לקמן בס"ס ק"ה :

ט ואפי' נפל כו' כלומ' ל"מ לערב איסור בעין לתוך היתר לבטלו דאסור אלא אפי' נפל כו' :

י עבר ובטלו כו' כגון שהיה בריה או חה"ל וריסקן דה שתא בטילי בלא רבוי או שלא היה בהיתר שיעור לבטל האיסור ועבר וריבה עליו :

יא אם בשוגג כו' אם אנסוהו לערב לא שייך לאקנסי' ושוגג מקרי וכמ"ש הרמב"ם בפ"ו מה' חובל ומזיק לענין מזיק ע"ש וזה ברור · ומסתברא דאף בשוגג קרוב למזיד וכגון שידע מקלה בתערובת ושכח אח"כ באופן שבשעה שעירב היה שוגג דלא קנסינן ליה דתנן בפ"ב דתרומות בן לוי שהיה לו מעשר טבל והיה מפריש עליו והולך שוגג מה שעשה עשוי מזיד לא עשה כלום ר"י אומר אם היה יודע בו בתחלה אעפ"י שהוא שוגג לא עשה כלום פי' לפי ששוגג קרוב למזיד הוא כיון שידע מתחלה וקי"ל כותיה דת"ק אלמא דאף שוגג קרוב למזיד שוגג קרינן ליה · וע"ל בס"ק ט"ו :

יב אם בשוגג מותר כו' היינו דוקא בשאר איסורין אבל בכב"ח דכתיבה כ"כ אפי' בשוגג אסור אא"כ ריבה עליו ס' נגד כל מה שבשעה כנלה והנה דס"ל בכל האיסורין קנ"ב שוגרך לסניה ודוק' שנתערב יבש ביבש ודוק · והואיל ואתא לידן נימא ביה מילתא אי קנסינן שוגג אטו מזיד ואי איכא לפלוגי בין דאורייתא לדרבנן · הנה הרמב"ם בפ"ו מה' חובל ומזיק פסק כר"י דהמטמא בשוגג פטור במזיד חייב דס"ל כפ' הניזקין דלא קנסינן שוגג אטו מזיד והיינו בדרבנן אבל בדאורייתא קנים והיינו שבפ"ו מה' שבת פסק הרב דהמבשל בשבת אפי' בשוגג יאכל למ"ש ולא בו ביום ואילו בפ' כ"ג גבי מעשר פסק דהמעשר בשבת בשוגג יאכל בו ביום במזיד לא יאכל עד מ"ש וטעמא דמילתא דבמבשל דאיכ' איסור דאורייתא קנסינן שוגג אטו מזיד ולפיכך לא יאכל בו ביום אבל מעשר דאינו אלא משום שבות הוי מידי דרבנן ובדרבנן לא קנסינן וכדמוכח בסוגיא דהניזקין · וכן בפ"י מהלכו' תרומות גבי זר שאכל תרומה טהורה פסק שאם שילם חולין טמאים אפי' בשוגג יחזור וישלם מן הטהורים וה"ט טעמא משום דבדאורייתא קנסינן שוגג אטו מזיד ומיהו גבי שביעית אע"ג דס"ל לר"י דבשוגג יקיים במזיד יעקר לא פסק הרב כן בפ"א מה' ש"ט משום דסתם לן תנא דלא כותיה דר"י בפ"ב דתרומות וקי"ל הלכה כסתם משנה וטעמא כמ"ש הרב גופיה שא"ת בשוגג יקיים יאמר המזיד שוגג הייתי ועוד דשביעית הוי דאורייתא ובדאורייתא קנסינן שוגג אטו מזיד · וכן בדין נתפצעו אגוזים שהביא הרב בפ' ט"ו מהמ"א לא פסק כר' יהודה שסובר דאחד שוגג ואחד מזיד לא יעלו משום דסתם לן תנא דלא כותיה נמי בהא דתנן בספ"ה דמס' תרומות תרומה שנפלה לפחות מק' ואח"כ נפלו שם חולין אם שוגג מותר ואם מזיד אסור ופסקו הרב בפי"ג מהלכו' תרומות והיינו טעמא משום דמדאורייתא ככר היה מבוטל ובדרבנן לא קנסינן · כללא דמילתא לדעת הרמב"ם בדאורייתא קנסינן שוגג אטו מזיד ובדרבנן לא קנסינן ולפי זה מ"ש בפ' ט"ו מהמ"א אסור לבטל איסורין של תורה לכתחלה ואם ביטל הרי זה מותר ואעפ"י כן קנסו אותו חכמים ואסרו הכל לא מיירי אלא באיסורין של תורה

ושיעורין

ועי' בבני חיי
בתשובות יו"ד סי'
[illegible]
[illegible]
ונזיקין דף נ"ד [illegible]
וכן [illegible]
[illegible]
[illegible]

ושיעורין דרבנן וכדמסיים כיצד הרי שנפלה סאה של ערלה כו' אבל בעין כאה"ע ואיכא טעמו וממשו דהיינו כזית בכדי א"פ לדעת הרב ז"ל או לדידן היכא דאיכא טעמא לאפי דקי"ל טעם כעיקר דאורייתא בכה"ג דאלכפי אסיר מן התורה אף אם ביטל בשוגג אינו מבוטל משום דקנסינן שוגג אטו מזיד דהא בדאורייתא קנסינן : **וראיתי** להרשב"א בת"ה דף כ"ד שכתב וז"ל כשפרסו הגנוים נקבו הדלועים כו' יעלו בא' ומאתים ודוק' כשנקבו בשוגג אבל במזיד הרי הם אסורו' כמו שהיו דתני' בגיטין בפ' הניזקין נפלו ונתפצעו אח' שוגג ואחד מזיד לא יעלו דברי ר"מ כלומר דר"מ קניס שוגג אטו מזיד ור' יהודה ור' יוסי ור"ש אומרים בשוגג יעלו במזיד לא יעלו כלומ' דר' יוסי לא קניס שוגג אטו מזיד אבל במזיד גופיה קניס ואפי' בדרבנן דהא הכא קד בתרי בטיל ורבנן הוא דגזור ואפ"ה קניס ר' יהודה וקי"ל כותיה קדא דר"מ ור' יהודה הלכה כר"י ועוד דהו"ל ר' יהודה ור' יוסי ור"ש רבים לגבי ר"מ עכ"ל ואין ספק שט"ס יש בדברי הרב ז"ל דהא ר' יהודה בהך ברייתא ס"ל כר"מ דקניס שוגג אטו מזיד וכדאיתא בפ' הניזקין דרמי דר' יהודה אדר' יהודה בדרבנן וכן מבואר בדברי הרב גופיה שם בדף קכ"ב ע"ש · ומ"מ משמע מדבריו שסבור כדעת הרמב"ם דבדרבנן לא קנסינן שוגג אטו מזיד ובדאורייתא קנסינן וכן נראה דעת הרא"ש שכתב בפ' ג"ה וז"ל ודוק' שנתפתחו או נתפרסו החביות מעצמן או בשוגג אבל במזיד אסורות וכן בשוגג למאן דקניס שוגג אטו מזיד באיסורא דרבנן ע"כ משמע שפוסק כמ"ד דלא קנסינן שוגג אטו מזיד בדרבנן והטור נמי כתב נמי בסימן זה דקי"ל כל האיסורין שריבה עליהן שוגג מותרים במזיד אסורים והרב בב"י תמה דבסי' ק"י כתב הטור גופיה דדבר שאינו בטל מחמת חשיבותו שנתערב באחד ונפל אחד מהם לים המלח הותרו כולם ופי' ר"י דוקא בנפלה אבל אם הפיל שוגג אפו' אטו מזיד וסם דברי התוספו' ר"פ התערובת ודברי הרא"ש בתשו' ותירץ הרב ז"ל דשאני י"ל דיש חילוק בין מבטל איסור למפיל אחת מהן לים דאע"ג דבמבטל לא קנסינן שוגג במפיל קנסינן ע"כ וזרוכו לומר דבמפיל כיון שיש לתלות שהאיסור הלך הלך לו לים קיל' להו לאינש ואתו לאיערומי שיפילהו במזיד ויאמר שוגג הייתי ומ"ה קנסינן ביה שוגג אטו מזיד אבל במבטל דאיתיה לאיסורא בתערובת אף שהוא מבוטל חמירא להו לאינשי טפי ולא אתו לאיערומי ומ"ה לא קנסינן ביה שוגג אטו מזיד · איברא שמפשט דברי התוספו' משמע שפוסקי' כמאן דקניס שוגג אטו מזיד בנפלו ונתפצעו · ומפיל לים ומבטל ע"י תערובת שניהם שוין בדין וכן כתב הרשב"א בתה"א דף קי"ו וז"ל מיהו דוקא כשנפלה מאליה א"כ שהפילה הוא בשוגג אבל הפילה במזיד לא · כדין כל מבטל איסור בידים במזיד ע"כ : **נמצינו** למדים שהמחוור לפסק הלכה מכל מ"ש הוא דעת הרמב"ם דבמידי דאורייתא קנסינן שוגג אטו מזיד · ומ"ש המחבר עבר ובטלו ר"ל דבר חשוב שריסקו ובטלו מתורת חשיבותו דלא אסיר אלא מדרבנן דמדאורייתא לא שאני לן בין דבר חשוב לשאינו חשוב בכל גוונא בטיל ברובא מדכתי' אחרי רבים להטות וכדאית' בסוגיא דהניזקין וכדלקמן בסי' ק"ט ס"ק נ' ע"ש · וכן מ"ש עוד או שריבה עליו מיירי במין במינו שמן התורה בטיל ברובא אבל במין בשא"מ דשיעור ס' הוי מן התורה לפי מאי דקי"ל טעם כעיקר דאורייתא אף אם ריבה בשוגג אסור הכל משום דקנסינן שוגג אטו מזיד וכדכתיבנא · ומיהו במבטל ע"י אונס אפשר שמותר כל התערובת ולא קנסינן ליה אטו מזיד דבהא לא שייך למקנסיה כיון דאנוס הוא · וכדין מפיל לים העיק' כדעת הרשב"א שדינו ממש כמבטל ע"י תערובת ואין לנו לקנוס בו שוגג אטו מזיד מדעתנו ובפרט במידי דרבנן ודי לנו במה שקנסו ואסרו רז"ל בהדיא וכן עיקר · כתבו התוספות בפ"ג דבכורות דף כ"ג דשאני טועה בדין שכסבור שמותר לבטל מקרי שוגג · ואי קשיא לך דמתניתין היא דקתני במסכת ערלה ומייתי לה הש"ס בפ' הניזקין נטיעה של ערלה ושל כלאי הכרם שנתערבו בנטיעות אחרות הרי זה לא ילקט ואם לקט יעלו בא' ומאתים ובלבד שלא יתכוין ללקט ופי' רש"י יעלו דהו"ל שוגג דלא נתכוון ללקט ע"מ לבטל דסבור שכבר בטלו במחובר ע"כ אלמא דטועה בדין מקרי שוגג וי"ל דשאני התם דעבידי אינשי דטעו בהא דלאו כ"ע דינא במידי דלא בטלי במחובר אבל בטועה כסבור שמותר לבטל הא אפי' נשי ידעי ליה וה"א דלא מקרי שוגג בכה"ג קמ"ל דאפי' הכי מקרי שוגג · והש"ו כתב בשם תוספו' דבכורות דאפי' למאן דקניס שוגג אטו מזיד מ"מ בהך שוגג דטועה בדין מותר ואינו מחוור כלל דבדאורייתא דקנסינן שוגג אטו מזיד גם בהך שוגג קנסו דאדרב' הך שוגג גריע טפי משוגג דעלמא ומדברי התוספות שהביא אינו מוכרח וליכא למידק מידי ע"ש :

יג אסור למבטל עצמו אם הוא שלו כו' פי' שאם אינו שלו וגם לא נתכוון לבטל בשביל עצמו שרי לדידיה דכיון דלא שריא למי שנתכוון לבטלו בשבילו וגם לא היה שלו לא אהנו מעשיו הרעים וכמ"ש הרב בב"י ע"ש · **כתב** מהרש"ל בפ' ג"ה דהיינו דוקא שידע זה שנתבטל עבורו וניחא ליה אפי' לא ציוה אותו לבטלו אבל אם לא

ידע

מיהא לכתוב להבדיל כלי חרין [illegible] יורד נחלה שא"א להבדיל כתוך כלי [illegible] אין בשים ם לבטל האיסור ולזה [illegible] [illegible] אין לו תקנה [illegible] ככלה ומחלים ואוסרין [illegible] ולא אמרה תורה להבדיל אלא כלים קטנים כתוך כלי גדול [illegible] [illegible] כדי לבטל האיסור ע"כ הוקצה לו [illegible] גדולה [illegible] להגעילה [illegible] דכלי גדול כיון [illegible] תקנה [illegible]

[illegible] אינה בת יומא לא בעיא הגעלה [illegible] ולא [illegible] אלא קדירה בת יומא [illegible] בת יומא והוא כלי גדול שא"א להגעילו [illegible] כלי אחר להגעילו א"א להגעילו [illegible] ככלה [illegible] ואוסרין את הכלי וא"כ ע"כ [illegible] כסברת רבינו [illegible] [illegible] ע"כ אלא נכשר [illegible] וא"כ [illegible] שהתורה לא הצריכה להגעיל אלא כלים קטנים וכל זה [illegible] פשוט :

זאת הפעם אודה את ה' הודאה אח' הודאה על כמה חסדים מלאות וטובות אשר גמלני וכשם שזיכני לגמור קונטרים זה כך יזכיני לגמור ולחבר ולפרש שאר החלקים כאשר עם לבבי ויהי אלהי עמי ויזכני ויעלני גם עלה לחצרו' בית ה' בתוכבי ירושלם והראני אותו ואת נוהו. ירושלם הבנויה כעיר שחוברה לה יחדיו יראו עינינו וישמח לבנו בעגלא ובזמן קריב וכן יהי רצון ונאמר אמן :

[illegible]